

ТЕТЯНА ФРОЛОВА

«ВАГА СЛІЗОЗИ»

поезії

Львів – 2010 рік

ВАГА СЛЬОЗИ

Вага сльози за рідним краєм...

Вона долає далину.

За рідним духом, за звичаєм,

За терпким пахом полину.

Сльоза за горами, за степом

І за Славутою старим,

За колядою, за вертепом,

А хтось згадає може Крим...

А хтось згадає про колишне...

Сльозу невольниці святу.

А там, у краї, квітнуть вишні,

І джміль п'яніє на льоту...

Хто може зважити сльозу,

Що не скотилася з-під вій,

Що запеклась в душі моїй?

Я все життя її несучу.

Таку пекучу і гірку,

Болючу і важку таку.

Якби вона упала в трави,

То спопелила б світ лукавий.

І чорнобривцями б зійшла,

І нагідками б зацвіла,

І мовчки б стала на сторожі

Людського щастя і тепла.

Моя сльоза, сестричко, за тобою
Впаде на землю й проросте журбою.
Та тільки що pomoже та журба?
То не трава і навіть не верба.
Посію спогад – проросте печаль
І ревний жаль, мій тихий, ревний жаль.
Тобі я подарую книжку ту
І тиху осінь, осінь золоту.
То все, що можу я подарувати.
Не вмію вишивати й малювати.
Та ти любила всі мої книжки.
Вони ідуть до тебе навпрошки.
Ти зрозумієш. Є зв'язок між нами.
Молитва і сльоза – поміж світами.
А ще пісні і вірші – як квітки,
Тобі, сестричко, на усі віки.

Ми надто звикли вже до сліз,
І до чужих, і до своїх.
Вже плаче річка, плаче ліс,
Що не рятуємо ми їх.
Ми все нівечимо і губимо,
Бо ми нічого вже не любимо –
А ні природу, ні людину.
А може й те, що Україну.

ВІД АВТОРА

Ця поетична збірка присвячується світлій пам'яті моєї сестри Марії. Вага моєї сльози – це вірші, що вмістила ця книжечка. Ні, в більшості своїй ті вірші не сумні, серед них є й цілком веселі. Я завжди дарувала своїй сестрі нові книжки. Дарую і цього разу, хоч її вже між нами нема...

Мені нікому анонсувати мої книжки. Так вже якось вийшло. Видаватися почала пізно, членом Спілки письменників так і не стала. Чому? Не знаю, не пробувала. А тепер кажуть, що вже пізно, бо в Спілку приймають нібито лише до шістдесяти. Не знаю, але так кажуть. З того я не журюся: як вже є. Важливо те, що мої вірші люди читають, збірки розходяться поміж людьми, а все інше – то пусте. Повна ігнорація з боку критики і письменства – це зле. Але краще вже так, ніж би хтось розказував мені, як я маю писати. Пишу – як пишеться. Лише в Словаччині я знайшла підтримку. Тішуся з того, що там люблять і читають

мої книжки: поезію, прозу, казки. Академік Микола Мушинка, відомий україніст Микола Неврлий неодноразово відгукувалися на мої книжки своїми рецензіями, журнал «Дукля» час від часу друкує мої вірші і добрі відгуки про них. А ще дитячий журнал «Веселка» (для українських дітей) в Словаччині інколи друкує щось з моїх творів для дітей. А ще академік Микола Мушинка у Пряшеві видав мою книжку «Стежка від воріт» - перша частина автобіографії, і сам особисто був на її презентації у моєму селі на Тернопільщині, де я народилася, про котре власне йдеться в тій книжці. Це село Білозірка – найкраще в світі село. Односельці і досі згадують, що в Білозірку приїжджав академік з Словаччини, такий розумний і такий простий чоловік, а старші люди й досі пам'ятають, як слухали його попри заборони по радіостанції «Свобода». Так що не скаржуся, не нарікаю, доля мене не скривдила. Я маю все, що треба поетесі, аби писалися вірші, я маю все, що треба казкарці, щоб писалися казки, і те, що треба письменниці, аби писалася проза.

Єдине, чого мені бракує, це коштів, щоб все написане видати. Та тут вже мусить бути так, як є. Чи маю до писання хист – отого не знаю. Це знаєте ви, мої читачі. Аналізувати свої вірші не хочу і не буду. Ця справа нудна і вельми невдячна. Вірші просто треба читати і сприймати. На те й надіюся.

Інколи мені дорікають, що подаю замало даних про себе. А що про мене писати? Належу до старшої генерації. Народилася за два місяці до початку війни – 22 квітня 1941 року. На другому році життя втратила зір. Жила в селі, аж доки сільський вчитель Мартиненко не довідався, що у Львові є спеціальна школа для сліпих дітей. Там я і вчилася. Закінчивши школу, пішла на роботу. Працювала в щітковому цеху, а увечері вчилася в університеті на філологічному факультеті.

Потім... Кидала доля по різних роботах, докидала мені всіляких прикрощів і радощів. Всього було на моєму віку. А підсумок такий: маю три сини, четверо онучат, більше тридцяти збірок – поезія, проза, казки. Не член Спілки

письменників України, не належу (і ніколи не належала) до жодної з партій, не маю ніяких регалій, не лауреат жодної з премій.

Зпершим чоловіком мирозлучилися. Моє друге заміжжя виявилось більш вдалим. Мій чоловік кобзар Лайош Молнар визнав у мені поетесу і письменницю та й зайнявся виданням моїх книжок. Це важко, це дуже важко. І видавати, і реалізовувати, щоб потім щось видавати знову. Чого б мені найбільше хотілося? Хотілося б, щоб мої книжки не відійшли у небуття разом зі мною. Але це вже як їм судилося. Вдячна людям за розуміння і визнання. Це дає мені сил і натхнення. Люблю вас всіх – і шанувальників, і недобррозичливців. А що? Коли хочете знати, недобррозичливці – це велика рушійна сила. Вони змушують людину думати і працювати. Та все-таки краще без них.

Інколи мене питають:

- А чим відрізняються ваші поетичні збірки одна від одної?
- Присмаком, - кажу я, - бо не знаю, як інакше відповісти на таке розумне

запитання. А й справді, чим вони відрізняються? У кожній збірці є вірші громадянської тематики, вірші про кохання, майже в кожній збірці є вірші для дітей, навіть назви розділів часто переходять із збірки в збірку. Тільки кожна книжечка має свій присмак і, якщо хочете, свою радість і свій біль, особливий і неповторний. Навіть осінь в кожній книжці інша, сумніша чи веселіша, - це вже залежить від настрою автора, від життєвих обставин. Бо поети – такі ж люди, тільки емоцій у них трохи більше. І в поетів життя складається по-всякому. А ще й до того додаються чужі болі чи радощі. Словом, тон чи присмак збірки задає настрої поета чи пори року, чи... Чиясь сльоза, що важить дуже багато. Інколи може навіть більше, ніж решта віршів.

Найтяжче мені буває придумати назву для наступної збірки. Правда, не завжди. Інколи назва вириває чи придумується якось спонтанно, несподівано навіть для мене, а часом... Ось і тут, з тією збіркою не все гаразд. Вигулькують і зникають назви, а я все ще вагаюся, все ще не

знаю, яку вибрати. «Спішу крізь літа»... «Вага сльози»... чи... Словом, вірші вже написані, а я все ще не знаю, як моя збірка буде називатися. А треба знати, бо збірка без назви – це наче дитина без імені. Та це нічого. Треба тільки ще раз перегорнути вірші і визначити загальний присмак книжки. Спробую. І все-таки... «Вага сльози». Сумно? Може. Але в нашому житті сумне і веселе завжди поряд. І так було завжди. І так буде, хочемо ми того чи ні.

Хотіла б, аби ті вірші пройняли ваші серця і комусь принесли відраду. А я буду щаслива від того, що мої вірші читають, що моя збірка розходиться поміж людьми.

Тетяна Фролова

ОЗВУСЯ СЛОВОМ

ПОЕТАМ ВСІХ ВІКІВ

Поети всіх віків,
вам кланяюсь доземно
за ваш великий труд,
за ваш жертвний дар.
І тим, хто був колись
розп'ятий задаремно,
і тим, хто склав життя
народу на вівтар.
І тим, хто був колись
у славі і в пошані,
і тим, кого чомусь
ніхто не розумів,
бо слава, що ж... Вона -
така примхлива пані.
Хтось так її хотів,
та втримати не вмів.
Ви обрані були.
Покликання величне.
Когось любили ви,
хтось вас колись любив...
Ви сяяли в серцях
прекрасне, добре, вічне,
а в кого не зійшло,
той щось не так робив.

Нехай на вашу честь
горять сьогодні свічі,
поети всіх віків,
поети всіх епох.
Братове дорогі,
єднаймо в потойбіччі...

Хай нам гріхи простить
Все милостивий Бог.

А може на якійсь
закинутій планеті,
де літо круглий рік,
де квіти та вино,
живуть, як у раю,
замріяні поети,
бо вмерти їм, мабуть,
ніколи не дано.

Ні-ні, ніяких пільг,
ніякої горілки,
лише легенький флірт,
лише безжурний шарм.

Колись ви і мене
зачислите до спілки,
бо я ж таки із вас,
із ваших вічних карм.

Я певна, там нема
ні заздощів, ні злості.

Любові і хвали

одвічне торжество.
Якщо захоче хтось
прийти на землю в гості,
приходьте на кутю,
приходьте на Різдво.

ПОЛІТИЧНІ БАТАЛІЇ

Набридли політичні баталії.
В політиці ні правди, ні гідності.
Хтось до Греції втік,
А хтось до Італії,
Ну, а ми за ґратами бідності.
А може, в полоні ментальності?
Чи в бідності нема національності?
«Пролетарі усіх країн, єднайтеся!»
Що українці – в тім не зізнавайтесь.
Хто зна, чи знову не зашлють в Сибір.
Не вір перефарбованцям, не вір.
- Кого й навіщо мав би я боятися?
Я ж таки в себе, на своїй землі.
Запроданці, великі і малі,
Тепер від мене мали б десь ховатися,
Бо я ж таки бандерівця онук.
Бо машингвера дід
Не випускав із рук.
- А ти б, Іване, краще не патякав.

Так осмілів. Знайшов тут чим
хвалитися.

Тихенько мав би Богу помолитися,
Щоб не доніс хто, що ти тут балакав.

- Які дурниці! То було колись.

Либонь, вже й стукачі перевелись.

Минули ті часи,

Бодай не повертались.

Могили тих людців

Терном позаростали.

Бо та мізерія вартує забуття.

В нас інший часу плин

І інше в нас життя.

- А я б не так сказав.

Прокляття вони варті.

Хай зникнуть їх сліди

І на землі, й на карті.

Не згадувати їх

Ні в свята, ані в будні,

На всі часи й віки,

Минулі і майбутні.

Не вірю, що вони

Кудись від нас поділись.

Як тії таргани,

Принишкли, затаїлись.

Не важився б я щось

На людях говорити,

Аби не довелось
Колись за те платити.
Назбирує стукач
На тебе компромати

І рветься, хоч ти плач,
В народні депутати.
- Ну що ж, пішли за стіл.
Либонь, усі зібралися.
Не знаємо, яке
Нам товариство випало.
Чекає може хтось,
Щоб ми по чарці випили,
Щоб в когось язика
Нарешті розв'язалися.

* * *

А за столом точилася розмова.
Всі сперечались. Галасу було!..
Чи нам потрібна українська мова,
Про Тузлу і занедбане село,
Про Президента і Верховну Раду, -
Усім дісталось, хоч і не проси.
Затаврували злочини і зраду,
Усе зганьбили, все звели на пси.
Хтось випив чарку, хтось вже встиг і другу.
Хто більше випив, той гучніш кричав.
- Вже досить нам терпіти ту наругу.

Уже молодший старшого повчав.
Все як завжди: політика в горілці,
Горілка ж у політиці чомусь.
- Я виступлю, як буде з ким, у спілці.
Як оберуть, то я за них візьмусь.
Як оберуть, всім буде на горіхи.
Я серед них порядок наведу.
Лише один сміявся для потіхи.
Був непитущий. В п'яному чаду
Усі були розумні і правдиві.
У всіх патріотичний був порив.
Лише один завмер в побожнім диві,
Уважно слухав і не говорив.
От якби він наваживсь говорити,
Не обминав би прізвищ ані дат.
Та він мовчав, хоч не збирався критись,
Що серед них народний депутат.
Уже збирався навіть щось сказати,
Та ляснув по плечу його сусід.
- Нам тих проблем однак не розв'язати.
Давай, брат, вип'єм, щоб крутився світ.
Чекай... Тебе, либонь, я бачив вранці
По телевізору. Ага! Згадав таки!
Панове, - дзенькнув вилкою по склянці.
І всі, немов ковтнули язика.
- Між нами депутат, народна влада,
Ще діючий, не списаний в архів.

Великий чоловік таки громада.
Коли до нас приходять ще з верхів.
- Нехай послуха. Знати не завадить.
Чи пригодиться... Ой, боюсь, що ні.
Він, хлопці, нам нічого не зарадить,
Бо сам безвладний, хоч і на коні.
Село, звичайно, наше – не столиця,
Та є чому повчитися і в нас.
Чомусь погасли й посіріли лица,
Порив патріотичний теж погас.
Мовчав обранець долі чи народу.
Що він сказати міг отим дядькам?
Він теж колись боровся за свободу.
А от тепер зневірився і сам.
На ранок будуть голови боліти.
Хто пива випив, хто перев'язав.
А хто сьогодні вже почав жаліти,
Що вчора може й зайве що сказав.
А на загал лишилось все на місці –
І Тузла, і занедбане село.
І порожньо було у когось в мисці,
А в іншого аж з надлишком було.
Ніхто не важивсь вже когось скидати,
Ніхто уже нікого не сварив,
Лиш той, що готувався в депутати,
Ще довго і натхненно говорив.

НАЙКРАЩИЙ СПАДОК

Впаду в траву, у роси і в меди
І захмелію у весняноцвітті.
Моя земля, мої поля й сади,
Мій рідний край, найкращий в цілім
світі.

Мої слова веселкою знялись
І заяскріли там на видноколі.
Мої слова із піснею злились,
Що десь звучить у лузі і на полі.
Візьму пшеничних кілька колосків,
Візьму вівса, і жита, і розмаю.
Мій рідний край, земля моїх батьків,
І спадку я ще кращого не маю.
Хто хоче, їдьте у чужі світи,
Шукайте щастя, де вам заманеться.
О краю мій, найкращий в світі ти,
І тільки тут нам доля посміхнеться.

СВІТ І Я

Світ... Такий неймовірно гарний,
а крізь білість – гріх і спокуса.
Світ... То сонячний, то захмарений.
Світ, який розіп'яв Ісуса
і за те не був покараний.
В тому світі завжди хтось плаче.
В тому світі завжди хтось радіє.

Я люблю його, та одначе
десь згубилась моя надія.
Я чомусь вже боюся вірити,
що очиститься він від скверни,
що ми знов навчимося мріяти,
і що світ на добро поверне.
Що чужа біда обпікатиме
і болітиме більше, ніж власна.
Може, хтось мені дорікатиме,
що не модна я й не сучасна.
Докір прийму, з усім погоджуся.
Так вже є, я не стану іншою.
Вдруге в світі я не народжуся
ні гарнішою, ні спритнішою.
Що я можу в своїй безсилості?
Хліб щоденний просити в Бога
і просити у Бога милості
не для себе, для світу всього.

НЕ МОЖНА ЗРІКАТИСЬ ВЕЛИКОГО

Махну рукою на риму,
На ямб, на хорей, амфібрахій,
От сяду собі і напишу
Поезію вкрай неримовану.
Забуду мале і велике.
То може тоді зрозумію
Від розпачу і від страху

Сучасне мистецтво дике
І лексику ненормовану.
А може й не зрозумію,
Бо треба молодшою бути,
Відступити від всіх канонів,
Від надбаного віками.
Забути, забути, забути
І пісню народну, і слово,
Ту пісню, що над колискою
Співали нам наші мами.
Те слово, що нас колись кликало
До зброї і до любові.
Не можна зрікатись великого,
Воно в нашій плоті і крові.
Те слово любило і вабило,
Молилось і проклинала.
Воно нікого не зрадило.
Часом його обминали.
Не поступлюся думкою власною.
Добра музо, мене не покинь.
Краще буду вже я несучасною,
Отакою, як є. Амінь.

РІЗДВО

А світ ще спав. А світ не знав,
що вже Син Божий народився
і в людським тілі воплотився,

і тихо-тихо засинав.
І колисала Божа Мати
свого синочка між бидляти.
Прокинься, невгамовний світе.
Христос родився! Його славіте!

Над Вифлеємом вже зоря
зійшла і світу озвістила,
що Діва Сина породила –
Месію нашого й Царя.
І ангели свічки воскові
й шовкові ризи вже несуть,
бо в ньому та найвища суть –
життя від Божої любові.
Уже небавом день зоріє –
Новонародженого день.
Чи знаєш ти, Свята Маріє,
що твого сина в світі жде?
Земля співає й небеса
в єдинім хорі величальну.
Чому ж, Маріє, Ти печальна?
В очах сльоза, немов роса.
Вже пастушки спішать з ягнятком
вітати божее дитятко.
І плаче Мати Пресвята,
до серця горнучи Христа.
Його народження чудесне

спасіння світові несе.
Не плач, Маріє, він воскресне,
любов'ю цілий світ спасе.

Раділи всі його приходу,
раділо небо і земля.
І три царі ідуть зі сходу,
аби побачити маля.
Відвідали яскиню мирну,
де захист Божий син знайшов,
принесли золото і смирну,
і ладан, і свою любов.

НЕ ТРЕБА ЧОРНИХ КОЛЬОРІВ
Я не приймаю чорних кольорів.
Я й так усе життя жила без світла.
Мій захід сонця ще не догорів,
Моя зоря ранкова не доквітла.
Я ще не все сказала, що могла,
Я ще не всі пісні переспівала,
Не долюбила ще, не дожила,
Не догрішила, не доцілувала.
На нарікання часу не гублю,
Не хочу, щоб хтось гнівався на мене.
Я так люблю життя оте шалене,
До хвилечки останньої люблю.
Та що там смерть! Та що там небуття!

Це буде потім, там десь після мене.
Я так люблю життя своє шалене,
Веселкою увінчане життя.
Ні-ні, не треба чорних кольорів.
Навіть тоді, коли піду у вічність.
Хіба що запалить великі свічі,
Щоб захід сонця не згорав, горів.
Життя триває, світле і сумне,
Й триватиме тоді, як нас не буде.
Нехай ніколи не минуться люди!
То може хтось згадає і мене.

ДАЙ, БОЖЕ, НЕ ЗРІКАТИСЯ ЛЮБОВІ

Скотилась зірка і у серце впала,
і засвітилась радістю в мені.
Себе усю віддати б людям мала,
всю до останку. Не боюся, ні.
Я не боюся ні падінь, ні злетів,
я не боюсь ні слави, ні ганьби.
Така вже доля лицарів й поетів.
Лише даремно, Боже, не згуби.
Не дай згоріти, спопеліти все,
нікому не принісши каяття.
Як шкода тих, хто в світі цім існує,
ці люди гідні мого співчуття.
Нехай би я жила собі у Львові,
нехай мене розлука обмине.

Хай Бог дасть не зрікатися любові
і вірити, що любить хтось мене.

З РОСИ Й З ВОДИ

З роси й з води Вам, дорогі львів'яни.
Нехай святиться рідний ваш поріг.
Я вірю в те, що кращий час настане,
Бо мій народ зміцнів і переміг.
Як після ночі день новий зоріє,
А після дня настане знову ніч,
Хай з попелу відродиться й змужніє
Козацька наша Запорізька Січ.
З правіку ми справдешні Українці.
В оселях наших завше хліб і сіль.
Нехай приходять друзями чужинці.
Ми їх покличем в гості звідусіль.
Нехай піснями виповниться хата,
І кожен хай по-своєму співа.
Коли ти брат, зустрінемо, як брата.
Коли ти ворог, матимеш сповна.
З роси й з води Вам, любі Українці,
Від берегів і Ворскли, і Дніпра.
Ми тут не зайди, ми тут не чужинці.
Пошли нам, Боже, щастя і добра.

ТІЛЬКИ Б ЗНАТИ...

Моє зітхання –
То печалі далеких світів.
Моє кохання –
То чиїсь недолюблені ночі.
Хто не міг, той хотів,
А хто міг, той чомусь не хотів
Зазираючи в мої
Затуманені росами очі.
Я розчешу свій сум
Заколисаним болем віків,
Збайдужіле тепло
Розділю між тривогами бранців.
Я для вас принесу
Свою пісню, свій зболений спів,
Що було й не було
Оспіваю пташиною вранці.
Зацвіте небокрай,
Заспіває пташина сумна,
І здригнуться чиїсь
Переповнені трепетом груди.
Тут і пекло, і рай.
Тільки б знати, що я не одна,
Тільки б знати, що є
Небайдужі окрилені люди.
Хай не солодко сплю,
Хай я завтра не досита з'їм,

Тільки б знати, що я
У пориві своїм не єдина.
Я люблю, так люблю.
Я скажу і чужим, і своїм,
Ніжно, трепетно так:
«Україна! Моя Україна!»

ДАРУЮ ВАМ

Дарую вам і квіти, і безсоння,
І пісню, і поезію, і прозу.
Нехай сіда на ваше підвіконня
Святочна радість і тверезий розум.
Дарую вам і зорі, і світанки,
І день оцей, розкрилений і гарний,
І білий світ, реальний і примарний,
Й саму себе, до краплі, до останку.
І душу, що не зрадила ні разу,
Любов, що не згрішила перед Богом.
Лише свій сум, і сльози, і образу,
Свою печаль, неприспану тривогу,
Свій біль, що душу виповнив докраю,
Нікому не віддам, собі залишу.
А вірші ті, що ще колись напишу,
Всі вам віддам, нічого не сховаю.

Дарую вам той щебет солов'їний,
Свого шпака, що повернувся з вирію.
У вас я, люди, не похитно вірую,
У вас, у Бога, й в нашу Україну.

НАСТРОЄВІ ЗАМАЛЬОВКИ

ДО ШКОЛЯРІВ

Чиїсь дівчатка вже спішать до школи,
А хлопцям жаль прощатися з м'ячем.
Якби ж ви знали, що цей день ніколи
Не вернеться ні з вітром, ні з дощем.

У вас турбот не так уже й багато
Серед сучасних і буремних днів:
Щоб ваша мама й ваш суворий тато
На класних зборах не почервонів.

І вчителька привітна і ласкава,
І клас, неначе яблунь білий цвіт.
Та вчитися чомусь вам не цікаво,
Ви хочете скоріш в дорослий світ.
Набридли вам і зошити й пенали,
Підручники вже стали тягарем.

Якби ж ви знали, ах, якби ви знали,
Яке то щастя бути школярем.

Та ви ще це відчуєте, я знаю,
Та не тепер, а потім, а колись...
Дзвенить дзвінок. Ідїть. Я почекаю.

Я тихо відїду у падолист...
Нехай вас всі негоди обминають.
Нехай таланить донькам і синам.
Нїчого роки нам не повертають,
А тїльки спогад залишають нам...

БАНАЛЬНО ПРОСТО

Ой, зелений, мій зелений світе,
я в тобі кохаюся давно,
хоч для мене зовсім вже не світить
мамине заплакане вікно.
Мама вже нема, нема вже й хати.
Зустрічі така печальна мить.
І не заскриплять ворота зняті,
зрубана верба не зашумить.
Стала на занедбанім подвір'ю,
і проходять втомлені роки.
Я, либонь, сама у те не вірю,
що не зорить мама з-під руки.
Я прийшла, володарка чи гостя,
того я не знаю вже й сама.
Все так просто, все банально просто:
я прийшла, а дому вже нема...

КОЛИШНІЙ ВІТЕР

Найпершим зустрів мене вітер,
із запахом квітів і листя,
отой, що колись його знала,
із тих незабутніх часів.
Його я відразу впізнала,
бо чула його ще в колисці.
Приніс мені відгомін років
і рідних таких голосів.

Він пестив мене і голубив,
тепер зустрічав вже дорослу,
і разом зі мною журився
за тими, кого вже нема.
Він знає, який мені любий
цей доторк, спекотний і млосний.
Я знаю, що літо минеться
і знову настане зима.
Добрідень тобі, добрий вітре.
А ти не старієш, я бачу.
Такий же голубливо-ніжний,
і сильний, і дужий, аж страх.
Чи сльози тепер мені витреш?
Чи ти поміняв свою вдачу?
Чи знов понесеш мою долю
на дужих зелених вітрах?

ЗРАДЛИВИЙ ВІТЕР

Співали півні, наближався ранок.
Вже під ногами шурхотіла осінь.
Земля була окутана туманом,
а сонце готувало неба просинь.
Йому допомагав гульвіса вітер.
Він розганяв по небу темні хмари.
Розгойдував сумні холодні віти
і все питав у мене: «Чом без пари?»
Що мала я йому на те сказати?

Мовчала присоромлено і тільки.
З вітрами небезпечно розмовляти,
в них співчуття не знайдеш аніскільки.
Стоїть берізка і тремтить від страху,
соромиться своєї наготи.
А вітру пожаліти б бідолаху,
адже він з нею був колись на «ти».
Та де там! Обірвав листки останні
і кинув упокорено до ніг
тій осені, що в тихому світанні
стояла мовчки і чекала сніг.

ЗІЙТИ ЗІ СЦЕНИ

Знов готує осінь для мене
В подарунок листки пожовклі.
Треба вчасно зійти зі сцени,
Доки оплески ще не змовкли.
Тобі скажуть: «Не маєш рації»,
Та своє у кожного право.
Доки оплески і овації,
Доки в залі лунає «Браво».
Лицемірних похвал не сприймаєш,
Добре знаєш: вони нещирі.
Дякуй долі за те, що маєш,
І крутись у життєвім вирі.
Все сьогодні цвіте для мене.
Посміхається місто Лева.

Треба вчасно зійти зі сцени,
Доки ти ще тут королева.
Хоч не хочеться, але треба.
Заховай свій смуток у квіти.
Є ще сонце і є ще небо,
Є сміятись чому й радіти.
Посміхнися, немов царівна,
І махни на прощання рукою.
Ти ще гарна, ти ще чарівна.
Хай тебе пам'ятають такою.

ЯЗИЧНИЦЯ

Я розумію прашурів,
Що поклонялися сонцю,
Що поклонялися вітру
І вірили в силу дощу.
З богами сваритися нащо їм?
Вони боялися грому,
Вони не корились нікому
Й любилися досхочу.
Я вірю в єдиного Бога.
Давно нас хрестив Володимир.
І стала вода Дніпрова,
Неначе новий Йордан.
Та часом така тривога
Охоплює грішну душу,
Що я коритися мушу

Прадавнім своїм дідам.
Не відкупитися грішми
Від того прадавнього поклику,
І я почуваю язичництво
У тілі своїм і крові.
Люби мене, світе грішний,
Такою, якою створив мене,
Бо я не сама по собі,
А сила твоєї любові.
І хочеться, так мені хочеться
Молитися сонцю і вітру,
Боятися грізного грому
І вірити в силу дощу.
Я вірю в єдиного Бога –
Творця неосяжного світу,
Та все ж я в душі язичниця,
Хоч я про те і мовчу.

МАМО, МАТУСЮ
Я вже виросла, мамо,
і не ходжу босоніж по травах,
вже не ходжу босоніж
по шовкових своїх споришах.
Та не мала й не маю
я на щастя ніякого права,
бо ніким не зігріта
замерзає самотня душа.

Мамо, рідна єдина,
якби можна посидіти разом,
то я б вам розказала,
як сумую, чим журюся я.
Заросла та стежина
під колишнім моїм перелазом,
кропивою й будяччям
заросла та стежина моя.
Можна стежку прокласти,
можна всі бур'яни обполоти,
збудувати оселю
і зробити новий перелаз,
та не можна матусю
і дитинство моє повернути.
Мамо, мамо, матусю,
обізвіться до мене ще раз.
У своєму дитинстві,
пам'ятаю, була я щаслива,
коли сонце світило
спозаранку на хатній поріг.
Мамо, мамо, матусю,
повернулася доня, вже сива,
Ваша доня найменша
повернулася з далеких доріг.

ЙДЕ ПО СЕЛІ ЗАПЛАКАНА

ПОШТАРКА

(Повоєнний спогад)

Дух теплого борщу, картопля м'ята –
це ласощі дитинства по війні.

Чомусь давно нема листів від тата.

Чи він живий? Чи може й так, що ні?..

І думати про те не хочеш – мусиш,

бо це війна, загинув не один...

Гірку сльозу у горлі часом душиш,

щоб маму захистити від сивин.

Вона і так вже висохла на тріску,
все журячись, клопочучись дітьми:

в що одягнути нас, що дати їсти,

від холоду нас горнучи крильми.

Жінки були потомлені й суворі,

а часом заливалися слізьми.

А ми, малі, і в радості, і в горі,

лишалися безжурними дітьми.

Ми бавились в війну, шпиталь і рани.

Зітхала мама: ну хіба ж то гра?

А ми були вже справжні партизани,

дорослішати нам прийшла пора.

Встає веселка, як небесна арка.

У кожного покликання своє.

Йде по селі заплакана поштарка

і мовчки горе людям роздає.
Розносить «похоронки»... Плач і лемент.
А хату обмине чиюсь – зітхнуть...
Це може так постука і до мене
і вручить моїй матері... Війну...
- Чи без руки, чи без ноги прийшов би,
аби живий, - благала небеса.
Ми забувати стали вже про бомби
і вірили у добрі чудеса.

ПАРА ЛЕБЕДІВ
(Казка для дорослих)

Хтось сказав: у зорі,
що світила вгорі,
ані серця нема, ні душі.
То чому ж уночі,
коли спали й сичі,
так манили її спориші?
Так хотілось в той рай,
де гримить водограй,
де закохана річка тече,
де цикади дзвенять,
ніжні квіти п'янять
і торкають вітри за плече.
І сварили її:
- Що ті сонні гаї?

Не дивися, гляди, упадеш.
Зупиняли її:
- Кинь розваги свої.
Бо згориш, бо навек пропадеш.
Тільки місяць дививсь
трохи сумно, та без застороги.
Він її розумів,
бо і сам поривався колись...
Та й не тільки колись...
Полишивши небесні тривоги,
зізнавався собі,
що хотів би шубовсьнути вниз.
Якось він їй сказав:
- Є надія на твій порятунок.
Може вдасться мені –
твій розвіяти спробую сум.
Я тобі принесу
із самої землі подарунок –
пару лебедів білих –
земну дивовижну красу.
Може в лебедях тих
ти знайдеш собі тиху розраду,
не впадеш, не згориш
і ще довго світитимеш нам.
А про ті спориші
і про річку закохану згадуй,
тільки вниз не дивись

і згори посміхайся ланам.
Опустився він вниз,
наче був легковажний хлопчисько,
сонних лебедів взяв
й обережно поніс до зорі.
Посміхнулась зоря.
Вона бачила вперше так близько
теплу, справжню красу.
Й поселила в своєму дворі.

У зорі у дворі
там жила собі лебедів пара.
Їм тут добре жилось,
не лякала їх градова хмара,
не лякали громи,
ні дощі, ані грози, ні зливи.
Обнімались крильми
і були безтурботно щасливі.
Але часом вночі
лебідь сумно дивився на землю
і сурмив, і кричав,
аж здригались нічні небеса:
- Ой, лебідко моя,
ми з тобою живемо даремно,
бо сумує без нас
та земна незбагненна краса.
Ой, кохана моя,

чи найгірші ми в матері діти,
що змінjali її
на безжурне і сите життя?
Вже настала пора
нам з тобою додому летіти,
бо Господь не прийме
колись сліз наших і каюття.

- Ой, лебедиду мій,
чи не страшно тобі високості?

Лебедине крило
не здолає таку висоту.

- Хай на землю впаде
наше пір'я й знівечені кості,
але я полечу.

Якщо хочеш, залишишся тут.

Раптом він закричав:

- Я так більше не можу, кохана.

І здійнявся на крила,
і вниз до землі полетів.

Він сурмив і ячав,
мов боліла в душі його рана.

А лебідка за ним:
вона знала, що він так хотів.

Сумно зірка дивилась
з нічного погідного неба.
Звідкись взявся той жаль,
що за душу так терпко бере.

Не спиняла, бо знала:
спиняти порив цей не треба,
він з любові родився
і мабуть з любові помре.
І упали обоє
на росяні трави шовкові.
Це був їхній останній,
такий незбагнений політ.
І заплакала зірка
в рожевім тумані ранковім,
і заплакала гірко,
їй того робити не слід.

ВДОМА

(колись)

Я прийшла додому,
Увійшла у хату.
- Добрий вечір, мамо,
Добрий вечір, тату.
Хата огорнула
Спокоєм і ладом.
Пахне свіжим хлібом
І зеленим садом.
Свіжий хліб то мама
Вийняла із печі,
Яблука духмяні
Гріє теплий вечір.

- Ну, сідай, дитино,
Бо вечеря стигне.
Скоро в нашій хаті
Сон міцний затихне.
Лиш цвіркун до ранку
Буде цвіркотіти,
Щоб добро велося,
Щоб сміялись діти.

ВЕЧІРНЯ ЗАМАЛЬОВКА

Корови пахнуть теплим молоком,
Ідуть додому, кличуть господиню.
Сидять на лавці діти всі рядком,
Замурзані, їдять солодку диню.
А біля ніг вже треться кіт Мурко,
Він теж чекає лагідного слова.
А над усе кіт любить молоко,
Що з поля принесе йому корова.
А в хаті тепло й затишно. Ось-ось
Уже матуся видоїть корову.
І кожному на мить якусь здалось,
Що він на хвильку став маленьким знову.
Вже мати щось готує до стола,
Вже коні випрягає любий тато.
Дрімота ходить край мого села
І незабаром зайде в нашу хату.

І ЗНОВ ЧОМУСЬ ...

Поля і терни. Зелено і ясно.
І диха світ розпахненим зелом.
Жита у полі колосяться рясно.
Аж до зірок земля пашить теплом.
Дивуються зірки: як пахнуть квіти.
І нахилились, щоб дихнути ще.
Якби котрась насмілилась злетіти.
Якби котрась ... розсипалась дощем.
І тихий квіт у душах зацвітає,
І стелиться зажурений туман.
Я ще не сплю, а вже либонь світає.
А в голові тривога і дурман.
Така бентежність і така знетяма,
Що хоч лети, забувши плинність літ.
І знов чомусь мені наснилась мама
І босих ноженят маленький слід.

МАВКИ

Сходилися мавки до потічка,
Бавились, водили хороводи.
З ними була дівчина Марічка.
Їй також не бракувало вроди.
Кожна із мальованої тайстри
Діставала квітку золотаву.
Хлопці підглядали, мов чугайстри,
Ту дівочу радісну забаву.

А Марічка теж була, як мавка,
Розпустила теж своє волосся,
Крадькома дивилась на Іванка,
А можливо так йому здалося.
До півночі вихорились танці
І барвисті маяли спідниці.
Хлопці вже отямляться аж вранці.
Хтось подума, що йому це сниться.
А коли розвіються тумани,
З гір зійде статечна господня,
У колибу всіх дівчат поманить,
Там збереться лісова родина.
І на згадку про нічну забаву,
І на знак того, що це не сниться,
Хтось підніме квітку золотаву,
Як вечірню осяйну зірницю.

Я НАРОДИЛАСЬ ЧИ ВЗЯЛАСЬ

Я народилася ще раз,
Коли свідомість зав'язалась в вузлики.
Я народилася чи взялась
З поезії, від пісні та із музики.
Вже так судилося мені:
Поезія у пісню заплітається.
Моє життя на бистрині
Із музикою кожен день зливається.
Я народилася ще раз

Від повію весняного, квітневого.
Я народилась чи взялась
Від цвіту яблуневого, вишневого.
Тепер в мені живе краса,
Поеднана в поезії і в музиці,
Як саду раннього роса,
Як ніжність, що мені принесли музи ці.
Я тихо плачу і сміюсь,
І сили набираюся у ясена.
Сама собі не признаюсь,
Що закохалась в красеня, у красеня.
Я народилася ще раз
І вірю тільки веснам закосиченим.
Я народилась чи взялась
І хочу жити щастям не позиченим.
Я народилася ще раз,
Коли любов у серці заблудилася.
Я народилась чи взялась?..
Ой, я мабуть з любові народилася.

МІНІАТЮРИ

ПОРАНЕНИЙ АНГЕЛ

В мого ангела перебите крило. Не стрілою, не кулею, а гірким докором і важкою сльозою. Він з'явився мені у сні. Був сумний і заплаканий, поранений ангел мій. Якби я могла, я б забинтувала йому крило, але я не можу, бо він – невидимий.

- Ти можеш, - сказав мій ангел. – Ти багато можеш. Просто... Осуши чиюсь сльозу, розвій чиюсь печаль, винеси спраглому кухоль води.

- І тобі полегшає? І крило твоє заживе?

- Так, заживе.

- це так просто?

- Ні, люба моя, це не просто. Це тільки так здається. Бо робити це треба щодня, щогодини, завжди.

- Я спробую, ангеле мій. Правда, не знаю, як це в мене вийде.

- Мусить вийти. Менше думай про марноти світу сього – і вийде.

ВІТЕР

Прокинувся вітер. І чого йому не спалося? Що розбудило його? Чи гавкіт собак?

Чи соловейки, що ляскотіли на всі лади? Чи п'яні голоси хлопців, що п'яно співали якусь пісню, здається, навіть українську, та годі було розібрати, яку саме, бо кожен співав у своїй тональності (І як це їм тільки вдавалося?). А може вітер розбудив далекий гуркіт машин, що без перепочинку все їхали та їхали кудись у ніч? А може він почув моє тихе зітхання? Почув – і прокинувся. Вмостився тепер на тополі, що росте під моїм вікном, та й шурхотить її листям. Можна подумати, що надворі йде дощ. Ні, дощу нема. Це вітер.

Відчиняю вікно.

- Заходь, - запрошую. – Гостем будеш.

Тільки він веде себе зовсім не як гість, а радше як господар. Розкидає мої вірші, куйовдить моє волосся.

- Е, е, не пустуй, - кажу я. Та йому тісно в моїй кімнаті і він не знає, на що прикласти свою дику силу.

- Чому не спиш? – питаю. – Сидів би собі на тополі та й слухав соловейків. Цієї весни вони так гарно співають, як ніколи. Або приліг би собі під кущем у нашому лісі. Там зараз так гарно.

- Шу-шу-шу! У-у-у! Гу-гу-гу!

- Не розумію тебе, але люблю, - кажу йому. – Ну, лети собі на простір.

І зачиняю вікно.

ПЕРЕСТАНЬТЕ ГРАТИ НА ПІАНО

Я не вірю, що ви граєте на піаніно. У вас занадто брудні руки. І брудна душа.

Не може такого бути, щоб цей прекрасний інструмент корився такій істоті, як ви. А якщо все-таки ви і справді граєте на піаніно, тоді цей дивовижний інструмент довго не витримає. У нього від болю і розпуки розірветься його чисте серце. І тоді піаніно замовкне. І ваші брудні пальці не зможуть більше завдавати йому нестерпного болю.

Перестаньте грати на піаніно. Музика має витікати з-під чистих рук.

ПРОСТІР І Я

Мені інколи здається, що я розчиняюся в просторі чи простір розчиняється в мені. І тоді я відчуваю дихання глибини віків, подих могутнього Всесвіту. Моє маленьке «я» зникає і замість нього народжується щось велике і неосяжне. Свобода польоту? Поетична містифікація? А може я все це вигадала? Може.

І я повертаюся на Землю. Зіркою? Ні, людиною, своїм маленьким «я», звичайною жінкою, люблячою, ревнивою і прикрою, сварливою і примхливою. І докраю втомленою. Люби мене. І дай мені ще хоч на мить розчинитися в просторі і відчути дихання глибини віків і подих могутнього Всесвіту.

АЖ ДОКИ НЕ НАСТАНЕ ОСІНЬ

Кожна пора року має свої принади. А літо, мабуть, має їх найбільше. Я, здається, не втомлюся про літо писати. Літо... Це жага, пристрасть. А коли всього надміру, тоді й літо гримить громами, вивергається зливами, гойдає

дерева буйними вітрами, ба, навіть буревіями. І тоді зітхають люди:

- Що ж воно буде? Незабаром пора жнивова. І що те літо собі думає?

А літо нічого не думає. Нехай думають люди. І люди думають, мусять думати, часом все ж нарікаючи на занадто дощове літо.

А літо йде собі по землі. Хлюпоче дощами, пестить літеплом, а часом як запече, як запалить сонце – аж трави дощу просять. А люди знову зітхають:

- Спека. Все сохне. Висушить, випалить. Нічого на городі не вродить.

І знову літу докоряють. А воно собі йде по землі та й не журиться. Бо чого йому журитися? Нехай люди журяться. А вони й журяться: то їм спека дошкуляє, то дощів забагато. Треба, щоб всього вміру було. А так майже ніколи не буває.

А літні ночі? Чи ви знаєте, що таке літні ночі? Спитайте у мавок, вони знають. Це коли ніч приховує чужі таємниці, береже їх, як найцінніші скарби. Легенький вітерець повіє, повіє та й затихне. А ніч, як спрагла жінка, повна жаги, мліє, готова розкрити свої обійми тому єдиному,

найдорожчому, найкращому. І чекає. А його нема та й нема. І на пахучі квіти й трави випадають її сльози-роси, сумні та холодні, як жаль... І так до ранкової зорі, до першого пташиного співу, до першого сонячного променя. Сонце свариться з ніччю:

- Гляди мені. Будеш сумна – скорочу твій час.

І скорочує потихеньку, аж поки ніч не розсердиться. А як розсердиться, то почне у дня відвойовувати кусник за кусником, аж доки... Аж доки не настане осінь.

ПРИСВЯТИ

ДАВНЬОМУ ДРУГОВІ

По житті іду, немов по лезу я,
І лишаю ледь помітний слід.
Ти мені потрібний, як поезія,
Як віконце в потаємний світ.
Скільки у житті всього набачились,
Бо життя обом було не мед.
Мовчки одне одному пробачили
Ті гріхи, що будуть наперед.
Так у світі все переплітається.
Так би не придумав і в кіно.
Нам з тобою, друже, не літається,
Нам вже не літається давно.
Дні біжать, складаються у тижні,
Ясна річ, у місяці, в роки.
Ми з тобою – обважнілі крижні,
Зоримо у небо з-під руки.
Ще б злетіти, та чомусь не хочеться.
Ліньки. Отаке воно життя.
Ниткою сотається, торочиться –
І минає. Жаль, без вороття.

СИНОВІ

(кожному з трьох моїх синів)

Втомившись на життєвім перепутті,
Захочеш відпочити на вітрах,
Вертай додому, ти тут не забутий,
Тебе чекає матінка стара.
Тут мати ревно молиться за тебе,
Щоб Бог тебе від лиха оберіг.
Якби могла я прихилити небо
До всіх твоїх натруджених доріг.
Сіріє ранок і смутніє вечір,
Минає осінь, настає зима.
І вітер хилить голову на плечі
Та й журиться, що ще тебе нема.
Коли вночі я склеплюю повіки,
Стоять розлуки в мене в головах,
Бо матері справдавна, споконвіку
Тримали долю на своїх словах.
Вони синів чекали із походу,
Чи з волі, чи з неволі, Боже мій!
І набирали непочату воду,
Щоб син додому повернувсь живий.
Вертайся, синку, на свої пороги,
Допоки мати ще тебе чека.
Нехай твої натруджені дороги
Теж відпочинуть. Доля в них така.

ДИВЛЮСЬ НА СВІТ ДИТЯЧИМИ
ОЧИМА

БАБУСИНА КОЛИСАНКА

Спіть, мої маленькі онучата,
вам бабуся наколише сни.
Сплять ляльки, і слоники, й зайчата,
а зима крокує до весни.
Вже на землю опустився вечір,
ніч колише зорі на крилі.
Я переберу на свої плечі
всі тривоги ваші і жалі.
Тільки мої плечі надто кволі.
Скільки там лишилося мені?
Випрошу у Бога щастя й долі,
і найкращі, найсвітліші дні.
Спить матуся, вже заснув ваш тато,
ніч колише зорі на крилі.
Сон прийшов у вашу теплу хату –
найсолодше диво на землі.
Натомились ваші ноженята,
ніч уже до ранку добіга.
Спіть, мої маленькі онучата.
Ангел божий вас оберіга.

ОСІНЬ

Ходить осінь по садку,
Сушить роси в холодку.

Золотаві килими

Розстеляє для зими.

Ще десь яблук натрясла,

Ще грибочків припасла,

Горішків ліскових

Для зубів здорових.

Для Оксани –

Два каштани.

Для Іринки –

Дві морквинки.

А для Юлі –

Дві цибулі.

Зайченяті капусти

Їж здоровий та рости.

СПЛЯТЬ ВЕДМЕДІ

Ведмідь заліг у свій барліг,

та спати він чомусь не міг.

Тепло і сухо в барлозі,

а там – сніг на дорозі.

У ведмедя тепла шуба,

поруч спить дружина люба,

І синок нарешті вклався,

хоч і довго він впирався.

Непосидько-ведмежа
ні на кого не зважа:
ні на маму, ні на тата,
ні на сніг пухкий, лапатий.
- Ну навіщо спати взимку?
- Всі ведмеді сплять, мій синку.
Там у лісі завірюха,
Змерзнуть лапи, змерзнуть вуха.
Ляж і трішечки спочинь,
свою лапку посмокчи.
Як почуємо весну,
то прокинемось зі сну.
Отоді вже буде рай.
Ну, а поки що лягай.
Спить ведмежа вся родина,
А у лісі хуртовина.
Сплять ведмеді до весни,
Сняться їм солодкі сні.

ЗИМА

У зими свої закони.
Сніг порушує кордони.
Білим дивом йде та йде,
Не спиняється ніде.
Замітає всі дороги,
Переходи, перелоги,
Йде по лісу навпрошки,

Замітає всі стежки.
Сніг лежить на кожній гілці.
Вітер грає на сопілці.
А зима – як зима,
Витанцьовує сама.
Сніг легенький, сніг пухнатий
Біля тину, біля хати.
Снігу вистачить для всіх.
Бабці горе, внукам сміх.
В діток носики червоні,
Мерзнуть ноги і долоні,
Та ніяк не може мати
Їх до хати вже загнати.
Та яке до хати!
Сніг такий пухнатий.
Мають забавку нову –
Ліплять бабу снігову.
- Ніс їй зробимо з морквинки,
Чорні очка із - вуглинка.
Та проблема немала –
Ні вуглиночки нема.
Раптом з буди біля хати
Виліз пес, рябий, кудлатий.
Довго гавкав він на сніг,
Потім втриматись не міг.
Захотів його лизати,
І кусати, і ковтати,

Та сміється з нього качка:
- Захворіє наш собачка.
Не такий Рябко дурний.
- Сніг і зовсім не смачний.
Їсти я його не буду.
Та й поліз у теплу буду.

ОДАРОЧКА

Дівчинка Одарочка
Вже тепер школярочка.
Чиститься, вмивається,
В перший клас збирається.
Мама кіски заплела,
Бо Даруся ще мала.
Потім, як годиться,
І сама навчиться.
У новенький рюкзачок
Вліз маленький їжачок,
Влізла кицька Муня
І лялька Настуня.
Мама засміялася:
- Ти куди зібралася?
Йдеш на перший свій урок.
Це тобі не дитсадок.
Вдома іграшки залиш,
Все бери потрібне лиш.
Ти ідеш до класу,

Ти не маєш часу.
Потім киці все розкажеш,
Їжачкові все покажеш,
А Настуня буде знати,
Як читати і писати.

КИЦЯ САМА
Дітей в хаті нема.
Киця вдома сама.
Вона гарно спала.
Вона щойно встала.
Хочеться чогось смачного,
Та нема ніде нічого.
У холодильнику
Є що їсти,
Але киці
Туди не влізти.
Там ковбаска і м'ясе.
Киця знає про це.
Холодильник – як комора.
Заглядала киця вчора.
Носик сунула – а там
Пахне котлета,
Пахне сосиска.
І м'ясо пахне,
Пахне редиска.
Ну, редиска – то пусте,

Хай росте чи не росте.
А от м'ясо – смакота
Для кожного kota.
Та холодильник
Не відчиняється.
Він над кицею
Насміхається.
Все гуде та й гуде.
Ні шпариночки ніде.
А ні тобі влізти,
А ні щось з'їсти.
Прийшов би Сергійко,
Вона б попросила,
Щоб дав їй вареник
Або кусник сира.
Якби прийшла Юля,
Киця б їй сказала,
Щоб дала ковбаски
Або кусник сала.
Та нікого нема,
Киця в хаті сама.
Сидить, чекає,
Гостей накликає.
Чепуриться, вмивається,
Гостей сподівається.
Якщо так станеться,
Що гості придуть,

То їй щось дістанеться,
Киці щось дадуть.
Та гостей нема –
І киця сама.

РУКАВИЦІ

Бігла киця по травиці,
Погубила рукавиці.
Котик йшов
Та й знайшов.
Потім довго сміявся,
Потім в киці питався:
- Нащо тобі, кицю,
Зараз рукавиці?
Подумай сама:
Тепер не зима,
Морозу нема
І снігу нема.
На, заховай,
До зими почекай.
Як почувеш прогноз:
Буде сніг та мороз,
Отоді, - сказав він киці,
- Пригодяться рукавиці.
Мишки злякаються,
В нірки поховаються
Й сидітимуть тихо.

Буде нам лихо.
А в холодні дні
Позичиш і мені.
Позичиш чи ні?
- Позичу, як не погублю.
Тебе я, котику, люблю.
Ти такий галантний,
Такий елегантний.
Яка в тебе порода?
Тепер на персидських мода.
А я безпородна,
Зовсім не модна,
Недоглянута й голодна.
- А я дворянга, тобто дворянин.
Я у дворі такий один.
Коти моєї породи
Не визнають моди.
Вони завжди модні
І, зваж, не голодні.
Ну, бувай. Не маю часу.
Небо хмариться дощем.
До Катрусиного класу
Маю я забігти ще.
Там, казали, мишка ходить,
Хоч маленька, та метка.
Шкодити – вона не шкодить,
Та дітей малих ляка.

Я набрав на неї злості.
Діти скаржаться щодня.
От піду до неї в гості.
Начувайся, мишеня.
Ну, бувай, - сказав він киці.
- Не губи лиш рукавиці.
Заховай до зими.
Ще зустрінемося ми.

МУРЧИКОВІ КАЗКИ

Мурчик знав казок багато.
Їх не знали мама й тато,
А ні Юля, ні Сергійко,
Ні Олеся, ні Андрійко.
Як лягали діти спати,
Починав казки казати.
Муркотів, муркотів,
Та ніхто не розумів.
Вже казали котові:
- Вчися нашої мови.
Але Мурчик не хоче.
Лиш муркоче, муркоче...
Сергійко – хлопець тямковитий,
Та й він не може зрозуміти.
- Треба, Юлю, як я бачу,
Вчити мову нам котячу.

АКВАРЕЛІ ДУШІ

А СНИТЬСЯ...

Ти просто жарт моєї долі,
Немудрий жарт, аж до плачу.
За її примхи мимоволі
Я дуже дорого плачу.
Та то пусте. Яка дурниця!
Про те і думати не слід.
А сниться ... Ох, що тільки сниться!
Від снів моїх аж місяць зблід.
Коли прокинуся зраненька,
Подивлюсь в дзеркало... Агов!
Я вже таки не молоденька.
Яка у біса тут любов?
Немудрий жарт і недотепний,
Це мушу визнати таки.
Крізь шибку сонця промінь теплий
Торкнувся ніжно до щоки.

ТЕ, ЩО БУЛО

Ми вже не разом. Все буденно просто.
Ти розлюбив чи й не любив ніколи.
Перед тобою весь обширний простір,
Манливий, незахищений, квітковий.
Не поспішай скоріш мене забути,

Забути те, що визріло між нами.
Мій голос ти ще довго будеш чути.
Прийду у сни, озвуся полянами.
Все, що було, прийде до тебе згодом –
І засумуєш важко, без причини.
Пройдеш садком, пройдеш своїм
 городом
Й зупинишся отут, біля ліщини,
Де ми стояли, де ми цілувались,
Де соловейко нам співав заклично.
Те, що було, у трави заховалось
І житиме ще довго, може й вічно.
І житиме воно без нас з тобою.
У квіти перейде, у неба просинь.
Бо все це називалося любов'ю,
 Високою і чистою, як роси.

НАПИШИ

Напиши мені кілька слів.
Знаєш добре, що місто Львів.
 Знаєш добре моє ім'я.
 Знаєш добре, що я твоя.
 Напиши мені, напиши.
 Що не сказано, те скажи.
Бо стежки наші розійшлись,

Може, зійдуться ще колись.
Може, зійдуться хоч на мить,
Може, молодість заболить.
Поспіши на клич, поспіши.
Напиши мені, напиши.

СОН

Мені приснився сон, такий жаданий,
хвилюючий і трепетний такий...
Що нібито до мене мій коханий
прийшов із далини через роки.
Стояв він у сумному ореолі
і ніби з долиною розмовляв,
а я ішла назустріч своїй долі.
Я йшла, а він мене не зупиняв.
А потім протягнув благально руки,
про що просив, не знаю, не збагну,
та поміж нами стала тінь розлуки –
і він відплив кудись у далину.
Прокинулась – і довго серце мліло.
І якось аж не вірилось мені:
відплакалось, здається, відболіло,
та не забулось, не забулось, ні.

СТАНУ Я...

Стану я зозулею,
стану перепілкою,
осінню минулою,
ніжною сопілкою.

Прикладеш до губ мене –

і озвуся голосом,
і печаль твоя мине,
заспіваю колосом.

І озветься тишею
берег понад річкою.

А якщо захочеш ти,
стану я смерічкою.

Стану я тополею
чи весною ярою,
хочеш – буду долею,
хочеш – стану карою.

Хочеш – стану леготом,
хочеш – стану піснею,
посмішкою, реготом
чи любов'ю пізньою.

Полум'ям чи променем,

чи жагою щирою,
птахом перевтомленим,
що вернувся з вирію.

ТИ НЕ НАЛЕЖИШ...

Ти не належиш мені,
Поспішаєш до свого дому.
Дні веселі і дні сумні,
Все злилося в тобі одному.
Затамую пекучий біль
І зупиню серце шалене.
І скажу, я скажу тобі:
«Ти забудь, ти забудь за мене».
Хай лунає дитячий сміх,
А на личку хай радість сяє.
Так хотілося б щастя для всіх,
Та, на жаль, так в житті не буває.
Очі в тебе сумні-сумні,
Ні про що тебе не питаю.
Ти належати міг мені,
Та на тебе я права не маю.
Я перейду через біль,
Жодним словом я не озвуся.
Тільки «ні» я скажу тобі,
Але в очі не подивлюся.
В моїм серці гірка самота.
Нарікати шкода на долю.
Ти заціпиш німі уста,
Я замру від нестерпного болю.
Пізно міняти життя.

В тебе є свої будні і свята,
І нехай обнімає дитя
Свою маму і свого тата.

ЗАБУТИ ВСЕ

Я забуду кожне твоє слово.
Я забуду все обов'язково,
Все, що було доброго і злого, -
Все забуду, ти мені повір.
Не залишу в пам'яті нічого,
Вимету із серденька тривогу.
Помолившись, вирушу в дорогу
Чи до моря, чи до синіх гір.
Забути все,
Що було між нами, -
І образ твій,
Й солов'я в гаю.
Нехай несе
Осінь над ланами
І спогад мій,
І любов мою.

Я люблю ту осінь урочисту
І тополю, тиху і безлисту.
Та життя чомусь не має змісту –
З нього десь поділося тепло.

Осінь нас з тобою пам'ятає.
Вітер мені спогад повертає.
Осінь мені мовчки докоряє,
Що забути хочу, що було.
 Забути все
 Доконечно мушу,
 І образ твій,
 І твої слова.
 Забути все,
Що так гріло душу.
 Але тоді
 Чи душа жива?..

СКАЖИ

День натовмився й ліг відпочивати,
а вечір ніжно землю огорнув.
Лиш соловей не втомиться співати
своїй коханій пісню чарівну.
Аж місяць вплив й нижче нахилився,
заслухався – аж зорі розгубив.
А як два серця та в одно злилися,
не знає лише той, хто не любив.
 Скажи, скажи,
чи кохання в серці ще не згасло.
 Скажи, скажи,
чи поцілував тебе дочасно.

Скажи, скажи,
що весна у серці заронила.
Скажи мені, мила.

А та хмаринка над Високим Замком
негадано заплакала дощем.
Ми будемо з тобою до світанку,
я буду цілувати ще і ще.
І то нічого, що весна спізнилась.
Черемха зацвіте, ще буде час.
Аби з тобою мати не сварилась,
аби у серці вогник не погас.
Нехай же нас
обминає зрада і тривога.
Прийде наш час –
й підемо до нашого порога.
Скажи, скажи,
що зійшлись на радість, не на горе.
Скажи, моя зоре.

НЕ БАЖАЮ ЗЛА
Мене ніхто ще так не обнімав,
І я нікого так не обнімала.
Виходить, ти забути все це мав?
Виходить, я забути все це мала?
Тобі я не казала про любов,
Тебе не захистила від розлуки.

Як легко ти до іншої пішов.
Тебе вже інші обнімають руки.
Ні-ні, тобі я не бажаю зла,
І я тобі нічим не дорікала.
Я хочу, щоб любов тебе знайшла
І доля щоб тебе не покарала.

ДЕНЬ

Такої теплої пори
Душа так прагнула розмови.
І шелестіли явори,
і світ пишався у любові.
Десь тихо зумрила бджола,
і землю сонечко леліє.
Я йшла до тебе. Я прийшла!
Від того птаство так радіє.
Я йшла до тебе – і прийшла,
й чекатиму твоєї ласки.
Десь там акація цвіла,
немов з'явилася із казки.
Проблеми, більші і малі,
нам якось вирішити вдасться.
Ми народились на землі –
і це найбільше в світі щастя.
Цей неповторний ясний день,
дарований людині Богом.
Добро творити для людей –

і буде радість нам від того.
А завтра буде інший день –
теж неповторний, теж єдиний.
Цей світ створив Бог для людей.
Хай буде гідний він людини.

ТАКИ ЗНАЙШОВ

Хтось тихенько заспівав,
що Марічка воду брала,
козака причарувала,
що тут коней напував.
І тепер козак не спить,
понад річку ходить-бродить,
все шукає й не знаходить
дівчину, що нею снить.
Він співає їй пісні,
кличе любкою своєю,
в річку скочив би за нею,
якби там була на дні.
А вона собі сміється,
вишиває рушники.
Чи їй сниться, чи здається,
що козак знайшов таки.
Так, знайшов, бо попід вікна
кінь копитом виграє.
- Вийди, дівчино привітна,
вийди, серденько моє.

ХОЛОДНО

Читати не хочеться книжку,
Ні про що не хочеться думати.
Порожньо в холодному ліжку,
Хоч поруч лежиш зі мною ти.

Бо ти холодний, як лід.

Того й чекати слід.

В твоїм серці холодна зима.

В твоїм серці любові нема
ні до мене, ні до іншої жінки.

Відскакують від тебе крижинки.

Я шукаю тепла, та дарма:

де зима, там його нема.

Без любові незатишно й порожньо.

Без любові так сумно жити.

Любов необхідна для кожного,

І не треба на те ворожити.

Страшно, як любові нема,

коли в серці твоїм зима...

ДАВНО ЧУЖІ

Не треба слів

І сліз моїх не треба.

Бо що змінити може та сльоза?

Багато слів

Казала вже для тебе,

А ти мені
Нічого не сказав.
Що можем ми
Змінити в нашій долі?
Всі помисли,
І мрії, і чуття...
Ми розійшлись
З Твоєї, Боже, волі,
І кожен з нас
Почне нове життя.
Те, що було,
Забудеться з роками.
А так багато
Радостей було...
Ми зруйнували
Власними руками
Свою любов,
Гніздечко і тепло.
Це страшно так...
Крізь роки пережиті
Спинитись раптом
На якійсь межі
І зрозуміти,
Що на цілім світі
Ми вже чужі,
Ми вже давно чужі.

Я ніколи тобі
Не бажала лиха,
Не кляла і не слала
Тобі біди,
Та жила десь надія,
Сумна і тиха,
Що колись неодмінно
Ти прийдеш сюди.
Я чекала тебе
Біля свого порога.
Я чекала тебе
І твого каяття.
Тільки ти все ходив
По чужих дорогах
І бездумно тратив
Своє життя.

ВОРОТТЯ НЕМА

Ти не любиш. Що ж мені робити?
Не кажи пустих нещирих слів.
Ні, не кожен здатний вік любити.
Може ти й хотів, та не зумів.
Прикро, але мушу те прийняти,
Як невідворотність, як біду.
Пізно щось в моїм житті міняти.
В самоті вже до кінця дійду.
Йшла через життєву люту хвищу,

Все здавалось, що ось-ось весна.
Ти дорогу вибрав значно ближчу,
Та куди веде вона – хто зна ...
Не шукаю я собі розради.
Як була, так лишуся сама.
Тут ніхто нічого не зарадить.
Ти не любиш. Вороття нема.

ЗГАДАЙТЕ, ЯК КОЛИСЬ...

У краю лелечім,
В краї лебединім
Журавлиний клекіт
Вітер розбудив.
В золотавий вечір
І в блакитну днину
Таємничий шепіт
По землі ходив.

Поміж берегами
Річка котить хвилю,
Поміж споришами
В'яне сон-трава.
Виглядає хлопець
Свою любку милу,
Хмелиться від щастя
В нього голова.

У краю бузковім,
У краю вишневім
Вишита сорочка
Маком зацвіте.
Дівчину кохану
Надаремно жде він.
Щось вона бариться,
Щось вона не йде.

Може її з хати
Не пускає мати,
Може її батько
Вранці насварив.
Бо не можна з милим
До зорі стояти,
Що б він не казав їй,
Що б не говорив.

Ви згадайте, мамо,
Ви згадайте, тату,
Як колись обоє
Молоді були.
Часом до світанку
Не лягали спати
І медовий трунок
З уст своїх пили.

НЕ ЗУСТРІЛИСЬ

Ти нікому не належиш.
Тільки що мені до того?
Ти пройшов і не помітив
мого погляду палкого.
Ти пройшов і не помітив,
що стояла я сумна.
Світить радість, радість світить,
тільки з іншого вікна.
Перше кохання,
перша розлука.
Ще не зустрілись,
а вже розминулись.
Перше кохання,
солodka мука.
Як же я хочу,
щоб дні ті вернулись.

Не зустрілись. Не судилось.
Може так і мало бути.
Та чомусь тебе не можу
розлюбити і забути.
Ти нікому не належиш,
ти нічий, але й не мій.
То чому за мною стежиш
синім поглядом з-під вій.
Перше кохання,

сльози дівочі.
Ще не зустрілись,
а вже розминулись.
Перше кохання...
Як же я хочу,
щоб мої сльози
і дні ті вернулись.

ЗАБУДЬ МЕНЕ

Не клич мене, я більше не прийду,
Я слід твій загубила поміж травами.
На щастя може, може на біду
Словами полонив мене лукавими.
Та я тепер не вірю більше снам,
І грішної любові я зрікаюся.
Все розкажу крислатим ясенам,
І перед ними у гріхах покаюся.
Я розкажу, що снишся ти мені,
Що прокидаюся в сльозах щоранку я.
Не хочу більше бути, о, ні, ні,
Твоєю просто гарною коханкою.

Тебе ділити – це нестерпно так.
Я хочу бути жінкою єдиною,
Найкращою, коханою, дружиною,
А якщо ні, то краще вже ніяк.

Забудь мене, забудь мене, мене забудь,
І в мій садок ти більше стежку не топчи,
І про любов свою нещиру промовчи.
Здоровий будь, щасливий будь,
щасливий будь!
А як колись і запече, і заболить,
Озветься раптом та в житті єдина мить,
Тоді згадай мене – і смуток забринить,
Та хай цей спогад твоєю душою не ятрить.

ОЙ НА ГОРІ ДИМ

(За мотивами народних пісень)

Ой на горі дим, дим,
А в долині жар, жар.
Хто женився молодим,
Тому буде жаль, жаль.
Ані погуляти,
Ані заспівати.
Обсілися діточками –
Треба годувати.

Ой на горі дощ, дощ,
А в долині слизько.
Добре тому козакові,
Що миленька близько.
А моя далеко,
Під бляхою хата,

Хоче собі багатого,
Бо й сама багата.

Їхали цигани,
У долині стали.
Вони мою дівчиноньку
З собою забрали.
- Цигани, цигани,
Ви добріі люди,
Ой віддайте дівчиноньку –
Може, моя буде.
Цигани веселі,
Ще й з мене сміються.
- Та за твою дівчиноньку
Три цигани б'ються.
Один кучерявий,
А другий багатий,
Третій твою дівчиноньку
Поведе до хати.
Поведе до хати
Та й візьме за жінку.
А ти собі, гарний хлопче,
Шукай іншу дівку.
Ми її не крали
І не підмовляли.
Сама того захотіла,
Бо цигана полюбила.

А ТИ МЕНІ ПОВІРИВ

Бездумно вітер віяв,
текла в річках вода,
а ти мені повірив,
що я ще молода.

А ти мені повірив –
тебе не одурю.

Бездумно вітер віяв
на молодість мою.

У мене за плечима
уже чимало літ,
та юними очима
дивлюся я на світ.

І серце хвильно б'ється,
сягає пісня зір.

Ти вір моєму серцю,
а паспорту не вір.

Течуть бездумно ріки,
шумлять гірські вітри.

Ти не кажи «навіки»,
мовчи, не говори.

А як мине кохання,
не зрадь мене, гляди,
троянду на прощання,
як пісню, поклади.

ЧАРІВНИЦЯ ЧИ МАВКА

Чи я чарівниця, чи мавка,
того я не знаю й сама.

Люблю тебе щиро і палко –
від мене рятунку нема.

Тебе відпускати не хочу
з жагучих обіймів своїх.

Не відводь, не ховай свої очі –
не сховаєш від мене ти їх.

Нехай і не мріють дівчата:
нікому тебе не віддам.

Сміються зелені Карпати,
потічки наспівують нам.

Чи я чарівниця, чи мавка –
спитатися треба у гір.

Люблю тебе щиро і палко,
повір мені, тільки повір.

І щастя, й нещастя в коханні.

Не кожен його віднайде.

Люби мене, цвіте мій ранній.

Такої немає ніде.

ПРИРУЧИ МЕНЕ

Я розлучена,

Я відлучена,

Я ще досі ніким не приручена.

Приручи мене,

Насвари мене,
А тоді, якщо хочеш, бери мене.

Йду я росами,
Йду покосами,
Вітер бавиться довгими косами.
Приручи мене,
Обніми мене,
А тоді, якщо хочеш, візьми мене.
Я нічия, як течія, як вільний вітер.
Шукай мене, бо можеш так і не знайти.
Тобі одному я судилася на світі,
І приручити мене можеш тільки ти.
Я – дика необуздана стихія
І ніжна, як весняний первоцвіт.
Зовуть мене і мрія, і надія,
І тисячі імен на цілий світ.

ОСТАННІЙ АКОРД
Відзвучав акорд останній,
як освідчення в коханні,
наче пісня мелодійна,
наче туга безнадійна.
Наче цвіт опалий з вишні,
чи майбутні, чи колишні.
Ти збагнути не зуміла,
горда і зарозуміла.

Серця поклик ти не чуєш.
Ще за ним ти засумуєш,
як, ні слова не сказавши,
відзвучить акорд назавше.
Засумуєш і заплачеш,
як його ти не побачиш,
як поглине його Лета,
музиканта і поета.
Отоді, дівчино-зірко,
зрозумієш, як це гірко.
Хто не має, той здобуде,
а хто мав, той не забуде.

НЕДОПИСАНА ПОВІСТЬ
Я самотня. Ще досить гарна, -
так про мене говорять люди.
На заміжжя надія марна.
Видно, пари мені не буде.
Чи я в день такий народилася,
чи не скупана у любистку,
може, мати не додивилася –
і сипнув хтось чарів в колиску.
Та любов мене обминула.
Осінь листом доріжки мітила.
Швидко молодість промайнула,
а я того і не помітила.
На закоханому відлунні

я зосталась сама-сама,
не стара ще, та вже не юна.
А небавом прийде зима.
Я посіяла квіти весною,
а посходили бур'яни.
Що ж це коїться, Боже, зі мною?
Залишилися мрії і сни.
Без любові життя – як без пісні.
Та що можу зарадити я?
Квітнуть айстри, сумні і пізні –
недописана повість моя.

ВЖЕ ДАВНО ...

Мені давно пора тебе забути,
Але чомусь, чомусь бракує сил.
Питання вічне: бути чи не бути?
А відповідь така, як ти просив.
Ти запевняв, що іншої не любиш.
Ти запевняв, що в тебе я одна.
Ти щось знайдеш, та більше, мабуть,
згубиш.
Бо не далеко бачиш із вікна.
Тепер я знаю: ти казав неправду.
У тебе інша, ти її кохав.
Навіщо ти ховав від мене зраду?
Навіщо так безсовісно брехав?

Не треба слів і вибачень не треба.
Ти краще вже нічого не кажи.
Я звикла жити вже давно без тебе,
Бо ми з тобою вже давно чужі.

ПРОЩАЙ

Я пішла. А ти не зупинив,
Не покликав, щоб назад вернулась.
Я співала свій сумний мотив,
Осінь теплим вітром посміхнулась.

Прощай.

Більше мене не чекай.

Більше я не прийду

Ніколи.

Мене

Щастя не обмине.

Може й не обмане

Принц казковий.

Прощай.

Ти за мною не засумував –
Значить, не було в душі любові.
Ти без мене жив і не страждав.
Знов завіттали котики вербові.

Прощай.

Іншу весну зустрічай.

Більше мене не чекай

Ніколи.
Забудь.
Знову щасливий будь.
Час наш не повернуть
Світанковий.
Прощай.

Трави покосили косарі.
З ними квіти польові вмирають.
Я тебе чекаю до зорі.
Не прийдеш, та я однак чекаю.
Прощай.
Може забуду – і край.
Більше мене не чекай
Ніколи.
Тих літ
Згадувати не слід.
Був це лиш наш політ
Ранковий.
Прощай...

СУМНА ЗАГАДКА

Я й досі пам'ятаю, як колись
Мої бажання всі в одно злились:
З тобою бути, бачити тебе.
І посміхалось небо голубе.

І дивувались зорі в вишині.
Ми в двох були всі ночі і всі дні.
Світило сонце і річки текли,
І ми удвох щасливими були.
Змінилось все, мов хтось наворожив.
Співала осінь свій сумний мотив.
Не дивувалось небо і зірки,
Мій смуток був такий гіркий-гіркий.
А смуток мій не випити до дна.
І ти чомусь один, і я одна.
Чия у тім вина? Чия вина?
Це загадка сумна. Така сумна...

ЗОРЯНИЙ ЧАС

А у полі жита квітували.
Зорі спати мені не давали.
- Вийди, дівчино, вийди до нас:
Це найкращий твій зоряний час.
- Вийти, зорі, до вас я не можу,
Бо я матері сон розтривожу,
Бо заснула натомлена мати.
Я не вийду. Я мушу вже спати.
А надворі так пахло сосною,
Чи вже літом, чи то ще весною.
Не могла я ніяк вже заснути.
«Чи то вийти? Чи щось їм гукнути?»

Місяць пестив промінчиком коси,
Мене кликав у трави, у роси.
- Це твоя найсолодша пора.
Будеш спати, як будеш стара.

А місяць зорі розсівав.
Він все чекав і виглядав
Мене одну.
- Не виглядай, бо не прийду.
Забуду радість і біду –
Засну, засну.
Та мені не спиться.
Стукнула зірниця
У моє вікно.
Місяць теє знає.
Він мене чекає.
Вийду все одно.

Забуду мамин оберіг
І тихо вийду за поріг.
- Я ось, - гукну.
Побачив місяць –
І завмер.
Він буде бачити тепер
Мене одну.
Зірка з неба впала.
Я щось загадала.

Збудеться чи ні?
Місяць теє знає,
Зірку запитає
У височині.

БОСОРКАНЯ

Не приходь, Лукашу, бо давно
Вже не мавка я, а босорканя.
А тобі судилося кохання,
Молоде і п'яне, як вино.
Не приходь, бо знаю, що згрішу.
Може це любов моя остання.
Та від неї крізь літа спішу,
Бо таки давно вже босорканя.
Ти мені не віриш? А дарма.
Я брехати так і не навчилась.
Вітрові я в подруги судилась,
Але й вітру зараз щось нема.
Ну чого чекаєш? Йди собі.
Я свої літа десь розгубила.
Може я нікого не любила –
От тепер зізнаюся тобі.
Ну чого ти дивишся? Иди.
Ти давно закоханий у вірші?
Це розмови, хлопче, зовсім інші.
В них буремних літ моїх сліди.
Вірші ті дримають у душі,

Іноді вихлюпуються терном...
Не дивись на мене на даремно –
Не мені шовкові спориші.
Ну... Іди... До поки я розумна,
Володію серцем, мов мечем.
Я колись проллюсь рясним дощем.
Думаєш, мені отак не сумно?
Сумно, хлопче. Та такий мій вік.
Де вже там до розкоші кохання!
Я не мавка вже, а босорканя.
Голос мій у вирі диких рік.
Голос мій у тверді громовій,
У безкидів гордому зітханні.
Хай тобі таланить у коханні,
Смутку мій! Останній смутку мій!..

З СУМНИХ МЕЛОДІЙ

ПІСНІ НІКУДИ НЕ СПІШАТЬ

Я ще колись не раз
Отой садок згадаю.
Озветься у душі
І сум, і тихий щем.
І цвіту заметіль,
І пісню мого краю,
Що перевита сном
І лагідним дощем.
А яблука в садку
Так рясно зародили.
Їх струшує вітрець
У прим'яту траву.
Тут з юністю удвох
По росах ми ходили
І чули солов'їв
І пісню жнивову.
Та яблука в садку
Минаються, як люди.
І юність відцвіла,
І в косах сивина...
І я колись минусь,
Й мене колись не буде,
Та буде на землі
І літо, і весна.

І будуть ластівки,
Що прилетять весною,
Гніздечко тут зів'ють
І виведуть пташат,
І мій далекий спів
Обізветься луною.
Проспівані пісні
Нікуди не спішать.

ПРО ЩО РОЗКАЖУТЬ КВІТИ

Мерзнуть на вікні
квіти крижані –
подарунок твій мені.
Знаю, ти тут був,
значить, не забув
ти у вічній таїні.
Холодні троянди,
до всього байдужі,
холодного серця
печаль німа.
Дні теплі настануть –
троянди розтануть,
тебе ж, любий друже,
давно нема.
Як прийде тепло,
зацвіте зело,
оживе чиясь надія.

Як свою сльозу,
квіти принесу,
теплі і живі, як мрія.
Справдешні троянди
живою росою
окроплять могилу,
вони – Тобі.
Тебе не розважать,
Тобі розкажуть
про ревний мій смуток
і вічний біль.

У моїм житті
все чомусь не ті
зустрічались на путі.
Та ніхто чомусь
серця не торкнувсь
у безмежній самоті.
Іронія долі –
троянди схололі –
привіт небайдужий
із небуття.
Крижинками ляжуть,
нічого не скажуть,
прийдуть час від часу
в моє життя.

ХОЧ РАЗ КОЛИСЬ

Колись хоч раз зустрітися б з тобою.

Не наодинці, а в багатолюдді.

Аби затріпотіло серце в грудях
від радості, від смутку чи від болю.

І говорити, довго говорити,
про що-завгодно, можна й про погоду.

Політикам чи моді на догоду
когось хвалити чи когось сварити.
Лиш про любов нагадувать не треба.

Була чи не була – не так важливо.

Її нема. Вернути неможливо.

Я жити вже навчилася без тебе.

Лише б хоч раз колись тебе зустріти.

Чи випадково, чи не випадково...

Сказати б слово і почути слово...

Та вже давно нема тебе на світі...

А ОСІНЬ ЗНАЛА...

Якщо тобі наслідуюся сказати,

Що я люблю, що в мене ти один,

Не треба наді мною глузувати.

Ти не збагнеш любові всіх глибин.

Як ми ішли, тримаючись за руки,

А люди посміхались нам услід,

Між нами вже стояла тінь розлуки,

На цілу вічність, на багато літ.

Ти вірив, що ми будемо у парі,
Що нас всіяке лихо обмине.
А серце огортали чорні хмари.
«Не вір йому, одурить, обмане».
Осінній грім... Таке щось незвичайне.
Були дерева голі та німі.
І знала осінь ту магічну тайну,
Якої ще не знали ми самі.
Ми ще були удвох. Були упарі.
Тремтіли перелякані кущі.
Нам осінь дарувала темні хмари
І сльози посидала, як дощі.

А мої спогади про тебе найтепліші,
А мої сльози за тобою найгіркіші.
Бо я любила. А всі решта – так, між
іншим.

І ти пішов від нас. І став такий нічий...
А по землі вже шуркотіла тиха осінь.
Вона обох нас пам'ятає, мабуть, досі.
А ти пішов так безпорадно й
невблаганно...

Ти відійшов занадто рано. Надто рано.
І сумували за тобою два дощі.
Один теперішній – то ним тужила осінь.
А другий той, що окропив дівочі коси
Колись-колись, як ми були з тобою в парі,

Коли любов нам дарувала свої чари.
В останню мить ти, звісно, думав не про
мене.

Про щось своє, і сокровенне, й
нездійсненне.

Ти наостанок не сказав нічого нам,
Ані мені, ані своїм обом синам.
Коли у Львові настає мінлива осінь,
Тебе чекаю мимоволі я ще й досі.
Ти не прийдеш до нас ні завтра, ні
сьогодні,

Та ми змиритися із тим ніяк не годні.

У ВИРІЙ ПОЛЕЧУ

В вирій полечу за журавлями,
Закурличу в сонячнім ключі.
Полечу над ріками й полями,
Зіркою десь згасну уночі.
Наче й не було мене ніколи,
Сліду не покину на землі.
В світ такий оманливо казковий
З вирію вертайтесь, журавлі.
Повертайтесь з веснами і миром,
З теплою любов'ю на крилі.
Мою сповідь, покаяння й щиру,
Людям передайте на землі.
Пролетіть над нашими хатами,

Звеселить курликанням гаї.
Може й я десь закуричу з вами,
Як дозволять ангели мої.

ГІРКИЙ ВІРШ (ЧОМУСЬ)

Гіркі слова, а кривда ще гіркіша.
А на душі такий гіркий полин.
У ніч таку на землю сходить тиша,
А сон кудись повіявся з долин.
Лежу без сну і міряю роками
Свою журбу, і кривду, і слова.
Що я могла безсилимими руками?
Та щось таки могла. І я жива!
Людська підступність душу не скорила,
Хоча й чимало болю завдала.
Я не тримаю зла. Я все простила.
І душу на поталу не дала.
Я все життя лишалася собою.
Не збочила, любові не зреклась.
Лиш пісня, переповнена журбою,
В душі нестерпним болем запеклась.

ПЕРЕХОДИМ У ВІЧНІСТЬ

Переходим тихенько у вічність –
І нема на те ради ніякої.
Смерть приходить, її величність.
Може, хтось приймає з подякою.

Ну а хтось... Та все це дрібниці,
В нас ніхто ні про що не питає.
Є тут, мабуть, якісь таємниці,
Але їх ще ніхто не знає.
Кожен любить життя по-своєму.
Тільки більше хтось, а хтось менше.
Ми – заручники свого сорому,
Але те не кожен збагне ще.
А вмирати нікому не хочеться.
Цвинтарі обминаєм з журбою.
Голова багачеві морочиться:
Як скарби забрати з собою?
Трохи смішно, а трохи сумно,
Та від смерті нема спасіння.
Кожен любить життя, без сумніву,
Й мало вірить у воскресіння.

А як же наші славні козаки
Уславили себе на всі віки?
Бо не боялись смерті у бою
І гинули за землю за свою.
Боялися безчестя та ганьби,
А ще неволі. То були дуби.
То велети були. А ми? Що ми?
До поки залишаємось людьми,
Все думаєм про наш мізерний спадок,
Щоб не збіднів убогий наш нащадок,

Убогий духом, схильний до спокус.
За нього розіп'явся наш Ісус...
О Господи, що там єси вгорі,
Прости нам, Боже, наші цвинтарі,
Зотлілі і похилені хрести,
Прости нам, грішним, Господи, прости.
Себе увіковічити готові
У гробівцях, у моці мармуровій.
А добрі справи? Якось вже без нас...
А ти, Ісусе, нас, мізерних, спас.
Спаси ще раз, врятуй, бо пропадем.
Нащадків наших поверни в Едем
Чи на землі створи, наш Боже, рай.
Та не карай вже більше, не карай.

СНІГОЦВІТИ

ПЕРЕДЗИМОК

Ще не зима і вже не осінь,
І ще не сніг, і вже не дощ.
І загубилась неба просинь
Десь серед вулиць, серед площ.
І вітер дмухає в сопілку,
І виграє на всі лади,
І кожен кущ, і кожна гілку
Оберігає від біди.
Дерева шуляться, мов люди,
Тільки одежі в них нема.
А вітер б'є в холодні груди.
Не осінь вже, ще не зима.
Ще не скувало їх морозом,
Ще відчують біль і страх,
Дрімає їх зелений розум,
Тремтять дерева на вітрах.
І вже не віриться нікому:
Минеться стужа і колись
У зелен-світі гомінкому
Вони потягнуться у вись.
Сказати хочу й заспівати
І для дерев, і для людей:
Зима свої святкує свята,
Але весна таки прийде.

Нам тільки треба пережити
Невтомні бешкети зими,
І сподіватись, і любити.
Бо хто ж тоді, коли не ми?

А ЗИМУ ПРОСТО ТРЕБА ПЕРЕЖИТИ

Зима підкралась білим безгомінням,
Заворожила, замела весь ліс.
І чиста білість, наче провидіння,
Дивує й зачаровує до сліз.
Кого-завгодно, тільки не мене.
Я їй, підступній, вже давно не вірю.
Я лиш чекаю, зак вона мине.
Весна спішить до нас через завію.
Весну чекаю. А зима ... ну що ж ...
Її ще якось треба пережити.
І ліс чекає, і поля також.
А на Андрія можна й ворожити,
Щоб добре все збулося молодим,
Щоб їх людське не обминуло щастя.
Сніги зійдуть, розтануть, наче дим,
А от життя ... хай вам воно удасться.
А там – Різдво. Кутя і коляда.
Христос родився! Це таке величне.
Хай обминає кожного біда.
Зима – це мить. Ісус Христос – це вічне.

ЗАДИВИЛАСЬ У ВІКНА ЗИМА

У вікна задивилася зима.
Їй цікаво, що в нас в хаті діється.
У неї дому власного нема,
А тому ніде і не загірється.
Зима, зима...
Все засипала снігами.
І ту любов,
Що була колись між нами.
Зима, зима...
Біла-біла і холодна.
А я сама
З нею впоратись не годна.

А я дивлюсь з вікна на білий сніг.
Холоду у серце він натрушує.
Якби то долю кожен знати міг.
Та все ж зима задуматися змушує.
Зима, зима...
Закувала все льодами.
І ту любов,
Що була колись між нами.
Зима, зима...
Біла-біла і жорстока.
А я сама,
І сумна, і одинока.

Зима – як вічність, біла, снігова,
Їй кінця і краю не проглянути.
А пісню, що хурделиця співа,
Не можна пам'ятати ні розтанути.

Зима, зима...

Урочиста і святкова.

Зима, зима...

Наша гостя загадкова.

Зима, зима...

Біла-біла і байдужа.

А хтось її

І чекає, й любить дуже.

ЩОБ ДОВІКУ ЛЮБИВ

У снігу стоять дерева,

У снігу стоять хати.

Зиму пережити треба,

Зиму треба перейти.

Все засипала снігами,

Бо на те вона й зима.

Добре, що хоч поміж нами

Льоду й холоду нема.

Ти не бійся снігів,

Йди по них навпростець.

Де початок весни,

Там зими вже кінець.

Білий цей килимець –

То відлуння лугів.
Йди по них навпростець,
Не лякайся снігів.

Для дерев зима готує
Пишні снігові шапки,
А мороз собі жартує –
Замуровує шибки.
Я на нього насварилась:
- Відступися від вікна.
Я чекати вже втомилась,
А його нема й нема.
Де ти, голубе, де?
Ну скоріше прийди.
Чи зима не вкраде
Твої білі сліди?
Хай лютує зима.
Я тебе не віддам.
І не зможе вона
Перешкодити нам.

За вікном зимове свято.
Скрипнув сніг під чобітьми.
Увійдеш небавом в хату –
І зустрінемося ми.
В хаті тепло, чай парує.
Ну скидай мерщій кожух.

За вікном зима чаклує.
Сніг лягає, наче пух.
У зими я візьму
Білоцвітний рушник,
Пов'яжу, перев'ю,
Щоб нікуди не зник.
Щоб нікуди не зник
І рушник не згубив,
Щоб одну лиш мене
Ти довіку любив.

ЛЮТИЙ

- Кажуть люди, що я лютий, -
то я і лютую,
а назвіть ви мене квітнем –
то я й заквітую.
Кажуть люди, що я лютий.
Я сміюся з того,
та питаю – чи ти взутий?
Таки не одного.
Дуже прикро бути лютим.
Та що зроблю? Мушу.
Але часом і я собі
відведу вже душу.
Як набридне лютувати –
то я не спинюся:
кинуть кригу руйнувати

та й за сніг візьмуся.
Розійдуся – не спинюся.
Сонечко пригріє,
річка скресне, а небавом
і сніг почорніє.
Всі радіють, усміхнені.
Я їх розумію.
Ви такого не чекали?
А я таке вмію.
Розумію, що я лютий,
березнем не стану,
та на весну, на красуню
бодай оком гляну.

ВЕСНОСПИВИ

ПОЧЕКАЙТЕ, ЛЕЛЕКИ

Вже лелекам із вирію
повертатись пора.

Вже із радістю щирою
їх чека дівтора.

Та до нашого березня
завітала зима,
і від неї, холодної,
порятунку нема.

Завітала з морозами,
наче так і було.

Запитати б у березня:
де поділось тепло?

Льодом-кригою скована
ще вся наша земля,
під снігами заховані
всі луки і поля.

Села снігом заклечані,
сніг лежить на дахах.

Ой, лелеки, лелеченьки,
пропадете в снігах.

Почекайте, хорошії,
ще до нас не летіть,
бо снігами-порошею
замело цілий світ.

ПРИЙДИ, ВЕСНО
Забарилась весна.
Ми її зачекалися.
А вона не спішить,
а вона все не йде.
Із далеких країв
вже птахи поверталися,
та немає тепла
і ніхто їх не жде.
Без тепла і без любові
мерзнуть котики вербові,
і замовкла на півслові
пісня радісна дзвінка.
На якійсь межі страждання
обірвалося кохання,
народилося зітхання
і сльоза, ясна така.

Вже з-під снігу давно
Непримітно і боязко
Виглядають квітки –
тепле диво весни.
Це твої посланці,
ніжно трепетні проліски,
зачекались тебе
вже і ми, і вони.
Обірвалась на півслові

пісня першої любові.
Порятуй нас, панно весно,
і довіку з нами будь.
Принеси ти нам кохання,
і надії, й сподівання
і про котики вербові,
весно красна, не забудь.

І СВЯТИЙ ЮРІЙ ВИНЕСЕ КЛЮЧИ

Вже німують поля.
Вже чекає земля,
Що ось-ось впаде сніг
Буйним травам до ніг.
І морозом дихне,
Все довкола засне.
І зітхне верболіз,
І зажуриться ліс,
Що так мало пташок,
Одягне кожушок
Й колисатиме сні
До весни, до весни.

Під снігом спить земля
І виколисує майбутні врожаї.
Під снігом спить земля
І бачить мрії заколисані свої.
Вона прокинеться весною,

Вона озветься далиною,
Покличе птаство з вірію
І піснею, і вірою
Покличе в поле орача,
Покличе в поле сіяча
І весну зелом завітча.

Як струмки побіжать,
То покличе земля
Засівати поля,
Щоб колись щось і жать.
І святий Юрій винесе ключі,
Всьому живому соки даючи.
Він скаже, щоб росли жита.
Він скаже, щоб цвіли сади,
На наші струджені літа
І на завжди, і на завжди.
Для кожної людини,
Для матері й дитини.
Благослови, Юрію,
Товар випасати,
Дітей колисати
На травах, на росах,
на свіжих покосах.
Дай сили житам,
І дітям, і нам.

ВЕСНЯНА НІЧ

Весняна ніч п'янила солов'ями,
Шаліло серце, рвалося кудись,
Ішла весна зеленими гаями,
А місяць зачудовано дививсь.
Нарциси мліли в місячному сьайві
І їх голубив легкий вітерець.
Збагнули зорі, що вони тут зайві,
І заховались місяцю в вінець.
З тобою ми уперше тут зустрілись.
І все було, як перший раз бува.
Серця обох коханням розгорілись –
І погубили ми усі слова.
В одне злились солодкі наші губи,
І часу нам ніхто не рахував.
Сміявся місяць з нашої розгуби
Й цікаві зорі у рукав ховав.

ЛЮБОЩІ

Зорювала ніч на тихім плесі,
Цілувалась з місяцем до ранку.
І не знали зорі в піднебессі,
Де знайшов він отаку коханку.
А під ранок заспівали птиці,
Ніч пішла за обрій спочивати.
Місяць опустил свої зіниці,

День покликав господарювати.
Цілий день були вони не в парі,
Цілий день були вони далеко.
Закривали небо чорні хмари,
І до втоми працював лелека.
Потім знову висіялись зорі,
Місяць посміхавсь, чекав на милу.
Ніч зійшла у чімсь таким прозорім,
Ніжним пахом світ заповонила.
Землю всю пройняв незнаний трепет.
Соловейка спів їм не завадив.
Тільки вітер чув коханих шепіт,
Він берізку обнімав і гладив...
Та журились король нічного неба,
Що весняні ночі геть короткі.
Щойно стрілись – вже прощатись треба.
А які ж то любовці солодкі.

ХОДИТЬ ЛІТО

ХОДИТЬ ЛІТО

Посумуй зі мною, вітре,
щось так тужно на душі.
Ходить літо, ходить літо,
пригинає спориші.
Ходить тернами й полями,
і по лісі, і садком,
і натомлені селяни
косять трави холодком.
Доспіває жито в полі,
і проса, і пшениці.
Буде нам всього доволі,
лиш би впорались женці.
Ходить літо, ходить літо,
через гречку навпрошки
і на землю розігріту
сипле яблука й грушки.
Набирай собі в кишеню,
чи в поділ, чи в фартушок,
повну пазуху чи жменю
теплих яблук та грушок.

РЯТУЙТЕ РІЧКУ

Вмирає річка від сміття і бруду.
Заледве диха. Сльози – не вода.
Не має сили закричати люду:
- Рятуйте, люди, бо мені біда.
Рятуйте, бо пропаду, бо загину,
бо сліз до моря вже не донесу.
Кричи хіба на всеньку Україну,
щоб хтось порятував твою красу.
- Я ж Вас втішала, я ж для Вас співала,
як диво, розливалась навесні.
Я ж ваших внуків і дітей купала,
качки і гуси плавали в мені.
І плаче річка, вже не плаче, хлипа.
Ніхто не чує вже того плачу.
Її втішає лиш старезна липа,
що також натерпілась досхочу.

НІХТО ПРО ЗИМУ ДУМАТИ НЕ ХОЧЕ

Спливає липень. Середина літа.
Ще так спекотно, ще така теплінь.
І дощ, і сонце в зелень перелито,
Сміється ніжна неба голубінь.
Ще так далеко до зими і снігу.
Про холод ще і думати не слід.
Життя бере бар'єр, немов з розбігу,

Й відпочива собі на схилі літ.
І трохи сумно, що спливає літо,
І трохи лячно, що прийде зима.
І пада плід на землю розігріту.
Назад в природі вороття нема.
Так безтурботно молодість хлюпоче.
Не зупиняймо той щасливий час.
Ніхто про зиму думати не хоче.
Вона сама подумає про нас.

НІЧНА РОЗМОВА

- Чомусь так млосно і чомусь не спиться.
Тривога і бентега на душі.
Чого б то, мамо? – Поблизу жар-птиця.
Або десь вітер будить спориші.
Вони ж до тебе стиха промовляють:
- Не спи, не спи, бо ніч така п'янка.
- А звідки вони, мамо, теє знають?
- Вони все знають. Доля в них така:
Все знати і нічого не казати.
Не обминути, не застерегти.
Їх можеш зрозуміти тільки ти
та ще поети – звихрені фанати.
У їхніх душах якось все не так.
- А я чому? – А ти ще зовсім юна.
Ще місяць грає на сердечних струнах,
ще вітер дзвонить й подає свій знак.

Ще кличе ніч у росяні світанки.
- То йти мені? Чи почекаати ще?
- Ще почекай. Ще вип'єш до останку
кохання хміль, розбавлений дощем.
Хай спориші твою колишуть долю.
Ще почекай. Прийде твоя пора.
Її не обминеш, моя ти доню.
Ти на порі, а мати вже стара.

А за вікном така бентежна ніч.
Заснув десь вітер, задрімали зорі.
І у нічному трепетному морі
чиясь ледь чутно долинала річ.
Закохані не сплять. Їм не до сну.
Для них ця ніч оманливо коротка.
І вгома від тих любовощів солодка.
Вони щасливі. П'ють свою весну.

СОНЦЕ, ДОЩ І ЛЮБОВ

Сонце сіє промінь крізь сито хмар.
І сміється дощ, що взявся нізвідки.
Дощ сліпий чи грибний – як божий дар.
І таке відбувається тільки влітку.
Тільки того дощу ніхто не боїться,
бо він легкий і теплий, як подих літа.
Мокне десь їжачок, і руда лисиця,

і берізка, і клен, і розлога ялиця,
й пилюга на дорозі, сонцем зігріта.
Тільки я не мокну, бо сиджу в хаті.
Подумала, що дощ про мене забув.
Він мене не побачив і став шукати,
Потім птахом гукнув, потім вітром загув.
- Ти чого тут сидиш? Дощу злякалася?
А я йду і думаю: де це ти?
Я до тебе спішив, а ти заховалася.
Дощ образився і перестав іти.
Зникли хмари кудись із своїм ситом.
Сонце висвітилось на ціле небо.
Добре нашому птаству: і тепло, і сито.
Сонце, дощ і любов. Чого ще треба?

І ПРОКИНУВСЯ РАНОК

Ніч спекотна і млосна,
Вітерець не дихне.
Може десь там у соснах,
Натомившись, засне.
І прокинеться ранок,
Голубий і пахкий,
Як весняний серпанок,
Неповторний такий.
Посміхнулося сонце,
Виглядає з-за хмар,
Сипле в кожне віконце

Свій закоханий чар.
Прокидайся, мій синку,
Бо проспий всю красу.
Шкода кожну росинку,
Шкода кожну сльозу.
Потолочений марно,
Не повернеться час.
Хто сказав «Буде хмарно»?
Це, либонь, не про нас.
В нас тут сонце – в півнеба.
Посміхнись, не журись.
Може дощику й треба –
То нехай там колись...

ЩЕ ПРО ВІТЕР

Квітували у полі жита.
І на травах настояний вітер
Мандрував собі сонячним світом
Крізь кордони і через літа.
Зупинився в моєму садку.
Мої вірші гортав безтурботно.
Ще лиш тепло, не дуже спекотно.
Відпочив би собі в холодку.
Ще б зі мною про море помріяв,
Про далеке, як світло зірок.
Ходить літо. Легкий його крок.
А що вітер? А він собі віяв.

Бо для вітру журби не було,
Ні обов'язків, ані турботи.
Сам собі не шукав він роботи –
Просто віяв і ніжив тепло.

ЗМІСТ

Вага сльози.....	
Від автора.....	
Озвуся словом:	
Поетам всіх віків.....	
Політичні баталії.....	
Найкращий спадок.....	
Світ і я.....	
Не можна зрікатись великого	
Різдво.....	
Не треба чорних кольорів.....	
Дай, Боже, не зрікатися	
любові.....	
З роси й з води.....	
Тільки б знати.....	
Дарую вам.....	

Настрoєві замальовки:	
До школярів.....	
Банально просто.....	
Колишній вітер.....	
Зрадливий вітер.....	
Зійти зі сцени.....	
Язичниця.....	
Мамо, матусю.....	

Йде по селі заплакана поштарка
(повоєнний спогад)
Пара лебедів (казка для дорослих)
Вдома (колись)
Вечірня замальовка.....
І знов чомусь.....
Мавки.....
Я народилась чи взялась.....

Мініатюри:
Поранений ангел.....
Вітер.....
Перестаньте грати на піаніно.....
Простір і я.....
Аж доки не настане осінь.....
Присвяти.....
Давньому другові.....
Синові (кожному з трьох моїх синів)

Дивлюсь на світ дитячими очима:
Бабусина колисанка.....
Осінь.....
Сплять ведмеді.....
Зима.....
Одарочка.....
Киця сама.....
Рукавиці.....

Мурчикові казки.....

Акварелі душі:

А сниться.....

Те, що було.....

Напиши.....

Сон.....

Стану я.....

Ти не належиш.....

Забути все.....

Скажи.....

Не бажаю зла.....

День.....

Таки знайшов.....

Холодно.....

Давно чужі.....

Вороття нема.....

Згадайте, як колись.....

Не зустрілись.....

Забудь мене.....

Ой, на горі дим (за мотивами народних
пісень).....

А ти мені повірив.....

Чарівниця чи мавка.....

Приручи мене.....

Останній акорд.....

Недописана повість.....

Вже давно.....
Прощай.....
Сумна загадка.....
Зоряний час.....
Босорканя.....

З сумних мелодій:

Пісні нікуди не спішать.....
Про що розкажуть квіти.....
Хоч раз колись.....
А осінь знала.....
В вирій полечу.....
Гіркий вірш.....
Переходим у вічність.....

Снігоцвіти:

Передзимок.....
А зиму просто треба пережити...
Задивилась у вікна зима.....
Щоб довіку любив.....
Лютий.....

Весноспіви:

Почекайте, лелеки.....
Прийди, весно.....
І святий Юрій винесе ключі.....
Весняна ніч.....

Любощі.....

Ходить літо:

Ходить літо.....

Рятуйте річку.....

Ніхто про зиму думати не хоче...

Нічна розмова.....

Сонце, дощ і любов.....

І прокинувся ранок.....

Ще про вітер.....